

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การอนุญาตไต่สวนการมีความสำคัญอย่างมากต่อการค้าและการลงทุนทางธุรกิจระหว่างประเทศ เนื่องจากนักธุรกิจระหว่างประเทศนั้นไม่นิยมที่จะนำข้อพิพาททางธุรกิจระหว่างประเทศขึ้นสู่ศาลภายในของประเทศใดประเทศหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะอาจกลัวความอคติลำเอียง ความยุ่งยากในการพิจารณาคดี ความล่าช้า รวมทั้งความไม่คุ้นเคยกับระบบศาลและระบบกฎหมายของประเทศนั้น ดังนั้น จึงนิยมที่จะตกลงกันระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาตไต่สวนการ แทนเหตุผลเพราะการอนุญาตไต่สวนการนั้นมีข้อดีหลายประการไม่ว่าจะเป็นในแง่ของความรวดเร็ว และมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ยืดหยุ่นกว่าการฟ้องร้องดำเนินคดีในศาล การพิจารณาคดีที่ไม่ได้กระทำโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ คู่กรณีจึงสามารถรักษาความลับทางธุรกิจของตนไว้ได้ และสิ่งที่สำคัญอย่างมากคือ คู่กรณีสามารถเลือกบุคคลที่ตนเห็นว่ามีความรู้ความเชี่ยวชาญในธุรกิจ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทให้มาทำหน้าที่ชี้ขาดข้อพิพาทของตนได้ด้วย

อนุญาตไต่สวนการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการอนุญาตไต่สวนการ เพราะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการชี้ขาดข้อพิพาทของคู่กรณีพิพาทที่ตกลงกันให้ระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาตไต่สวนการ ซึ่งอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของอนุญาตไต่สวนการนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากกฎหมาย และส่วนหนึ่งเกิดจากสัญญา ในการปฏิบัติหน้าที่ของอนุญาตไต่สวนการนั้นอาจมีผลกระทบต่คู่กรณี เพราะแม้อนุญาตไต่สวนการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและสุจริต แต่อาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ จึงเริ่มมีแนวคิดว่าอนุญาตไต่สวนการปฏิบัติหน้าที่ในคล้ายกับผู้พิพากษาในการชี้ขาดตัดสินข้อพิพาท จึงควรได้รับความคุ้มครองจากการปฏิบัติหน้าที่ เพราะอาจจะถูกคู่พิพาทบังคับขู่เข็ญในกรณีที่คู่พิพาทไม่ได้รับประโยชน์ หรือในกรณีที่อนุญาตไต่สวนการไม่กระทำการต่าง ๆ ที่จะทำให้คู่พิพาทได้ประโยชน์อนุญาตไต่สวนการอาจจะถูกฟ้องคดีหรือเรียกให้รับผิดชอบได้แต่ก็ยังมีความคิดว่าหากอนุญาตไต่สวนการกระทำความผิดก็ควรที่จะต้องรับผิดชอบตามหลักทั่วไป เพราะอนุญาตไต่สวนการนั้นเกิดจากสัญญา หากกระทำความผิดต่อคู่สัญญาก็เป็นการผิดสัญญาและเป็นการกระทำละเมิดด้วย

สำหรับประเทศไทยแต่เดิมนั้นไม่เคยมีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องความคุ้มครองและความรับผิดชอบของอนุญาตไต่สวนการไว้เป็นการเฉพาะ ต่อมาได้มีการบัญญัติถึงเรื่องนี้เป็นครั้งแรก

ในพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 23 ซึ่งในวรรคหนึ่งเป็นเรื่องความคุ้มกันและความรับผิดชอบทางแพ่งโดยบัญญัติว่า “อนุญาตตุลาการไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งในการกระทำตามหน้าที่ในฐานะอนุญาตตุลาการ เว้นแต่จะกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียหาย” ส่วนในวรรคสองเป็นเรื่องความรับผิดชอบทางอาญาซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “อนุญาตตุลาการผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” บทบัญญัติดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนและปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีบทบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งหมายจะศึกษาและนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้

ในเรื่องความรับผิดชอบทางแพ่งของอนุญาตตุลาการนั้น กฎหมายได้บัญญัติในลักษณะเป็นการให้ความคุ้มกันแก่อนุญาตตุลาการให้ไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำตามหน้าที่ แต่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่ทำให้คู่กรณีพิพาทได้รับความเสียหายโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่การกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่งของอนุญาตตุลาการในแต่ละประเทศนั้นมิได้เป็นการกำหนดโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันทั้งหมด โดยอาจจำแนกหลักเกณฑ์ได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มที่กำหนดให้อนุญาตตุลาการมีความรับผิดชอบเฉพาะกรณีกระทำโดยจงใจหรือไม่ซื่อสัตย์เท่านั้น เช่น อังกฤษ ไอร์แลนด์ ฮอลแลนด์ ออสเตรเลีย เบลารุส และสถาบันอนุญาตตุลาการแห่งกรุงลอนดอน เป็นต้น

2) กลุ่มที่กำหนดให้อนุญาตตุลาการมีความรับผิดชอบกรณีกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เช่น ในกฎหมายอนุญาตตุลาการของสิงคโปร์และไทย

3) กลุ่มประเทศที่ไม่มีการบัญญัติเรื่องความรับผิดชอบทางแพ่งไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องใช้หลักทั่วไปคือ หลักเรื่องสัญญาและเรื่องละเมิดที่กำหนดให้อนุญาตตุลาการมีความรับผิดชอบในกรณีจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เช่น เยอรมนี ญี่ปุ่น เป็นต้น

4) กลุ่มที่กำหนดลักษณะของการกระทำที่อนุญาตตุลาการต้องรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ อิตาลีและออสเตรเลีย

หลักเกณฑ์ในการกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่งของอนุญาตตุลาการที่แตกต่างกันนี้อาจทำให้เกิดปัญหาการเข้าใจหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันในการวินิจฉัยการกระทำที่เป็นความผิดทางแพ่งได้ และการที่กฎหมายของแต่ละประเทศบัญญัติเรื่องความรับผิดชอบของอนุญาตตุลาการไว้แตกต่างกันก็ย่อมจะทำให้อนุญาตตุลาการมีความเสี่ยงและเกิดความไม่แน่นอนหากตกลงรับ

ทำหน้าที่ ปัญหาที่ต้องนำมาพิจารณาคือ จะทำอย่างไรให้หลักการวินิจฉัยความรับผิดทางแพ่งของอนุญาโตตุลาการในกฎหมายไทยมีลักษณะที่แน่นอนและเป็นที่ยอมรับ

เมื่อความรับผิดทางแพ่งของอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายไทยนั้นบัญญัติให้ต้องรับผิดในกรณีกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องทำให้หลักการวินิจฉัยความรับผิดกรณีของการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงมีความแน่นอนชัดเจน โดยเฉพาะในส่วนของการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เนื่องจากในกฎหมายแพ่งของไทยนั้นไม่มีบทบัญญัติให้คำนิยามความหมายและลักษณะวิธีการพิจารณาไว้อย่างชัดเจนว่าต้องมีการกระทำลักษณะอย่างไร มีวิธีการวินิจฉัยอย่างไร อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนในการแบ่งปริมาณหรือขอบเขตระหว่างการกระทำโดยประมาทเลินเล่อและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เนื่องจากในกฎหมายไทยยังไม่ได้มีการระบุแยกกันอย่างชัดเจน ทำให้การพิจารณาว่าการกระทำเช่นไรเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงนั้นกลายเป็นการใช้ดุลพินิจของศาลซึ่งเป็นเรื่องอัตวิสัยของแต่ละบุคคล จึงอาจมีดุลพินิจที่แตกต่างกันด้วยเหตุนี้ การที่จะถือเอาตามดุลพินิจของศาลจึงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน และการตัดสินที่ไม่แน่นอนนี้ทำให้เป็นการยากที่จะคาดคะเนถึงทางออกที่ศาลจะนำมาใช้ตัดสินต่ออนุญาโตตุลาการ

ดังนั้น จึงอาจทำให้เกิดปัญหาได้หากเป็นกรณีที่อนุญาโตตุลาการต่างชาติเข้ามาทำการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย เพราะหลักเกณฑ์ของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน อาจทำให้เกิดความเข้าใจต่างกันและส่งผลให้เป็นปัญหาในการพิจารณารับทำหน้าที่ได้ เพราะโดยปกติแล้ว ผู้ที่ถูกทาบตามให้เข้ามาทำหน้าที่จะต้องตรวจสอบกฎหมายของประเทศที่จะทำการอนุญาโตตุลาการก่อนว่า ตนมีความเสี่ยงที่จะต้องรับผิดในกฎหมายใดบ้างและในกรณีเช่นใดบ้าง เพื่อจะได้กำหนดพฤติกรรมและระมัดระวังการกระทำของตนได้อย่างถูกต้อง แต่ในประเทศไทยยังไม่เคยมีคดีเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดของอนุญาโตตุลาการจึงไม่มีคดีตัวอย่าง (Precedent Case) ที่จะอธิบายว่า อะไรคือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งในทางปฏิบัติ นักกฎหมายภาคพื้นยุโรปหรือประเทศสหรัฐอเมริกา มักจะถามหาคดีตัวอย่างก่อน ถ้าไม่มีก็ไม่รับทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการ เพราะไม่มีกรณีตัวอย่างจึงกลัวความไม่แน่นอนของกฎหมายที่ต้องขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจของศาล จึงไปรับทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการที่ประเทศอื่นแทน¹ ดังนั้น

¹ เดชอุดม ไกรฤทธิ์, “ความคุ้มกันและความรับผิดของอนุญาโตตุลาการ: เพียงใดคุ้มกัน เพียงใดรับผิด,” วารสารอนุญาโตตุลาการ, ปีที่ 2, น. 4 (2550).

จึงต้องศึกษาและนำมาพิจารณาว่าในเรื่องความรับผิดทางแพ่งของอนุญาโตตุลาการนั้นควรนำหลักเช่นใดมาใช้ รวมทั้งหาทางแก้ปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นปัญหาว่าอนุญาโตตุลาการจะตกลงกับคู่กรณียกเว้นความรับผิดของตนได้หรือไม่ โดยเฉพาะความรับผิดในทางแพ่ง เนื่องจากมีสถาบันอนุญาโตตุลาการบางแห่งได้มีการระบุไว้ในข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการว่าอนุญาโตตุลาการของสถาบันไม่ต้องรับผิด เช่น ข้อบังคับอนุญาโตตุลาการของสภาอนุญาโตตุลาการของหอการค้าแห่งประเทศไทย ข้อ 40 จึงต้องพิจารณาว่าข้อตกลงในลักษณะเช่นนี้มีผลบังคับได้หรือไม่ เนื่องจากมีปัญหาว่าจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ หรือเป็นลักษณะของข้อสัญญาไม่เป็นธรรมหรือไม่

สำหรับในเรื่องความรับผิดทางอาญาของอนุญาโตตุลาการในกรณีเรียกรับสินบนนั้นเป็นบทบัญญัติที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสมของการบัญญัติกฎหมายดังกล่าวทั้งจากนักกฎหมาย นักวิชาการ ตลอดจนบุคคลผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นยังส่งผลกระทบอย่างมากต่อการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย เนื่องจากถูกวิจารณ์ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยไม่พัฒนาไปตามนโยบายที่ต้องการจะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการอนุญาโตตุลาการในภูมิภาคนี้

ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก เช่น แม้พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 จะได้มีแนวทางการยกเว้นมาจากกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ระหว่างประเทศ (UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration หรือ UNCITRAL Model Law) ของคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on International Trade Law หรือ UNCITRAL) แต่ใน UNCITRAL Model Law เองก็มิได้มีบทบัญญัติในเรื่องความรับผิดทางอาญาไว้ นอกจากนี้ การบัญญัติความรับผิดดังกล่าวยังทำให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการไม่ยอมรับทำหน้าที่นี้ในประเทศไทย แต่มีแนวโน้มจะไปรับทำหน้าที่นี้ในต่างประเทศมากขึ้น เนื่องจากเกรงว่าจะถูกกลั่นแกล้งฟ้องร้อง ซึ่งแม้จะไม่ได้กระทำผิดจริง แต่ก็ต้องเสียชื่อเสียง เสียค่าใช้จ่าย และเสียเวลาอย่างมาก กว่าที่จะได้รับการตัดสินว่าไม่ได้กระทำผิด² อีกทั้งกฎหมายของไทยกำหนด

² เสาวนีย์ อัครวโรจน์, “ความคุ้มกันและความรับผิดของอนุญาโตตุลาการ: เพียงใดคุ้มกัน เพียงใดรับผิด,” วารสารอนุญาโตตุลาการ, ปีที่ 2, น. 3 (2550).

โทษไว้หนักและสูงกว่าโทษของประเทศอื่นอย่างมาก ซึ่งย่อมทำให้มีปัญหาในการพิจารณาเข้ารับทำหน้าที่ของผู้ได้รับการทาบทามให้เป็นอนุญาโตตุลาการ

นอกจากนี้ ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า อนุญาโตตุลาการมิได้เป็นข้าราชการหรือเจ้าพนักงานของรัฐแต่อย่างใด แต่กลับมีความผิดฐานเรียก รับสินบน³ ซึ่งเป็นความผิดในตำแหน่งหน้าที่ทางราชการ และการกำหนดโทษอาญาไว้อาจเป็นการก้าวก้าวอำนาจได้ เพราะการทำหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการเกิดจากสัญญาระหว่างคู่กรณีพิพาทที่ตกลงกันใช้วิธีนี้ในการระงับข้อพิพาทอันเป็นกระบวนการของเอกชนจึงควรเป็นเอกสิทธิ์ของคู่สัญญา และเหตุผลที่สำคัญก็คือ กฎหมายฉบับนี้ได้มีการจัดวางหลักการและกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการอยู่แล้ว และหากอนุญาโตตุลาการมีการกระทำเข้าองค์ประกอบความผิดแล้ว ก็ยังสามารถฟ้องร้องให้รับผิดได้ตามกฎหมายอาญาทั่วไป ทั้งยังสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งได้โดยตรงอยู่แล้ว ดังนั้น จึงเป็นประเด็นสำคัญอีกประเด็นที่จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์ว่าการกำหนดความรับผิดทางอาญานี้มีความเหมาะสมหรือไม่ โดยในส่วนประเด็นความรับผิดทางอาญานี้จะขอแยกพิจารณาเป็น 3 ประเด็น คือ เรื่องสถานะของอนุญาโตตุลาการ เรื่องความจำเป็นในการกำหนดความรับผิดทางอาญา และเรื่องผลกระทบของการกำหนดความรับผิดทางอาญาที่มีต่อการพัฒนาการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาและสร้างความเข้าใจในเรื่องแนวความคิดทั่วไป ทฤษฎี ลักษณะสำคัญของการอนุญาโตตุลาการ สถานะ บทบาท อำนาจหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการ กระบวนการพิจารณาและปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการดำเนินไปด้วยความยุติธรรม เพื่อให้เข้าใจถึงพื้นฐานของการอนุญาโตตุลาการอันจะนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องหลักความรับผิดของอนุญาโตตุลาการ

2.2 เพื่อศึกษาและสร้างความเข้าใจในหลักการทั่วไปของการกระทำโดยประมาท เลินเล่อธรรมดา กับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามหลักกฎหมายต่างประเทศและของไทย อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ต้องนำมาใช้วิเคราะห์เพื่อหาขอบเขตของการแบ่งแยกการกระทำ

³ เดชอุดม ไกรฤทธิ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 1, น. 4.

โดยประมาทเลินเล่อธรรมดา กับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เพื่อจะนำมาปรับใช้กับการพิจารณา ลักษณะการกระทำของอนุญาโตตุลาการที่ควรต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง

2.3 เพื่อศึกษาและนำเสนอกฎหมายอนุญาโตตุลาการของต่างประเทศ ทั้งกฎหมาย ภายใน กฎหมายแม่แบบ และข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการต่างประเทศที่สำคัญในเรื่อง หลักความรับผิดชอบของอนุญาโตตุลาการทั้งความรับผิดชอบทางแพ่งและความรับผิดชอบทางอาญา ตลอดจน หลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายของไทย อันจะนำไปสู่การพัฒนากฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องนี้

2.4 เพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในประเด็น เรื่องความรับผิดชอบของอนุญาโตตุลาการ ทั้งความรับผิดชอบทางแพ่งและความรับผิดชอบทางอาญา ตลอดจนการมีผลบังคับของข้อตกลงยกเว้นความรับผิด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข กฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทยให้มีความเป็นสากลและสอดคล้องกับแนวทางที่ส่งเสริม ให้มีการพัฒนาด้านการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

3. ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงสภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีบทบัญญัติเรื่องความรับผิด ของอนุญาโตตุลาการทั้งความรับผิดชอบทางแพ่งและความรับผิดชอบทางอาญา ตลอดจนการมีผลบังคับ ของข้อตกลงยกเว้นความรับผิด โดยพิจารณาจากแนวความคิดพื้นฐานของการอนุญาโตตุลาการ กระบวนการพิจารณา สถานะบทบาทอำนาจหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการ บทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ โดยในส่วนของกฎหมายต่างประเทศนั้นจะศึกษา ในกลุ่มประเทศคอมมอนลอว์ กลุ่มประเทศซีวิลลอว์ และข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการ ที่สำคัญ ตลอดจนข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ และแนวทางในการแก้ไข ปัญหาดังกล่าว

4. วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการศึกษานั้น ผู้เขียนได้ทำการศึกษาในลักษณะของการวิจัย เชิงเอกสารประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ โดยในส่วน ของเอกสารที่ทำการศึกษานั้น จะศึกษาจากตำรากฎหมาย บทความ วิทยานิพนธ์ แนวคำพิพากษา

ทั้งของศาลไทยและศาลต่างประเทศ บันทึกการประชุมร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความรับผิด บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ โดยมีกฎหมายแม่แบบ (UNCITRAL Model Law) และพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 เป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุปและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

5. สมมติฐานของการศึกษา

การอนุญาโตตุลาการมีพื้นฐานมาจากสัญญาระหว่างคู่กรณีที่ตกลงกันเลือกที่จะระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการ จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความตกลงของคู่พิพาทที่จะให้มีการอนุญาโตตุลาการ เป็นความสมัครใจของเอกชนด้วยกันในการตกลงเข้าทำสัญญาให้ระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยบุคคลที่สามที่ตนสมัครใจเลือกมา โดยเลือกที่จะไม่ใช้กระบวนการทางศาล การระงับข้อพิพาทโดยวิธีนี้มีลักษณะที่เป็นการเลือกและตัดสินใจตามความประสงค์ของคู่กรณีเองเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นเรื่องของสัญญา แต่ในแง่ของการตกลงกันในข้อตกลงต่าง ๆ ยังคงต้องอยู่ภายใต้หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่ในเรื่องการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายที่แพ้ไม่ยอมปฏิบัติตามคำชี้ขาดก็ยังคงต้องอาศัยอำนาจรัฐ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

6.1 ทำให้ทราบและเข้าใจถึงแนวความคิดทั่วไป ทฤษฎี ลักษณะสำคัญของการอนุญาโตตุลาการ สถานะ บทบาท อำนาจหน้าที่ของอนุญาโตตุลาการ กระบวนการพิจารณาตลอดจนกลไกทางกฎหมายที่สำคัญที่ทำให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการดำเนินไปด้วยความยุติธรรม และสามารถนำไปใช้ในการทำความเข้าใจในเรื่องหลักความรับผิดของอนุญาโตตุลาการได้

6.2 ทำให้ทราบถึงหลักการทั่วไปในเรื่องการกระทำโดยประมาทเลินเล่อธรรมดา กับประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามหลักกฎหมายต่างประเทศและของไทย และสามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาขอบเขตของการแบ่งแยกการกระทำโดยประมาทเลินเล่อธรรมดาและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงได้ ตลอดจนสามารถนำมาปรับใช้กับการพิจารณาการกระทำของอนุญาโตตุลาการที่ควรต้องรับผิดชอบในทางแพ่งได้

6.3 ทำให้ทราบและเข้าใจถึงหลักความรับผิดชอบของอนุญาโตตุลาการตามกฎหมายแม่แบบ กฎหมายภายในของไทย กฎหมายภายในของต่างประเทศในระบบกฎหมายที่สำคัญของโลก ตลอดจนสถาบันอนุญาโตตุลาการต่างประเทศที่สำคัญ และสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายของไทยในสาระสำคัญของหลักการ และนำสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์นี้ไปเสนอแนะเพื่อพัฒนากฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทยในเรื่องนี้ได้

6.4 ทำให้ทราบถึงประเด็นปัญหาและสามารถวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของอนุญาโตตุลาการในกฎหมายภายในของไทยได้ ทั้งความรับผิดชอบทางแพ่งและความรับผิดชอบทางอาญา รวมถึงสามารถวิเคราะห์และนำเสนอมุมมองความเห็นในเรื่องการมีผลบังคับของข้อตกลงยกเว้นความรับผิดได้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทยให้มีความเป็นสากลและสอดคล้องกับแนวทางที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและดึงดูดให้มีการระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น อันจะช่วยให้มีการพัฒนาระบบการอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยในอนาคต และทำให้การอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยเป็นที่นิยมแพร่หลาย